

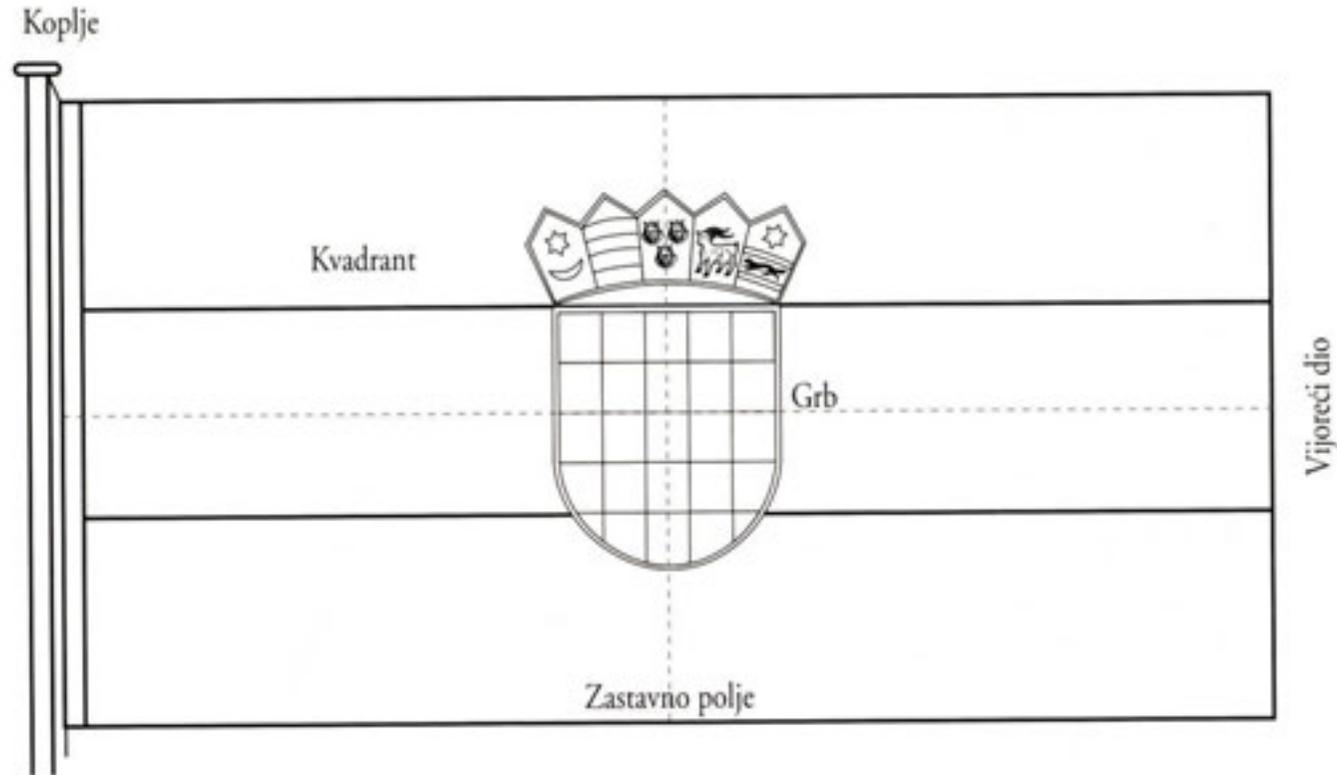
ZNANSTVENO-STRUČNI SKUP S MEĐUNARODNIM SUDJELOVANJEM
ETIČKI PRISTUP UMJETNINAMA OD TEKSTILA
ZAGREB, MUZEJ MIMARA, 23. - 25. listopada 2013.

ZBIRKA ZASTAVA I ZASTAVNIH VRPČA HRVATSKOGA POVIJESNOG MUZEJA

Mr. sc. Jelena Borošak – Marijanović
j.marijanovic@hismus.hr
Hrvatski povijesni muzej

NAZIV ZASTAVA PODRAZUMIJEVA DIO TKANINE JEDNIM DIJELOM PRIČVRŠĆEN NA KOPLJE PRAKTIČNE NAMJENE

POVIJESNE ZASTAVE

1. glavni dio - zastavu u užem smislu riječi, tj. zastavni list
2. sporedne dijelove: a) koplje/držalo na koje se pričvršćuje zastavni list i koje završava posebno oblikovanim vrškom, b) zastavnu vrpcu koja se počinje javljati na zastavama iz 18. stoljeća.

Zastava s prikazom Bogorodice Immaculate iz vremena Marije Terezije, 1753., tehnika pachworka

Zastava iz doba Hrvatskog narodnog preporoda, 1842. avers okrunjeni grb s ilirskim simbolom; revers okrunjeni hrvatski povijesni grb

- Zbirka HPM objedinjuje više od 300 zastava i 150 zastavnih vrpca
- Vrijeme nastanaka od 17. stoljeća do suvremenosti
- Brojem i vrstama sabranih zastava zbirka predstavlja jedinstvenu materijalnu kulturnopovijesnu spomeničku baštinu u Hrvatskoj
- povijesna kontekstualizacija sastavni dio katalogizacije

Austrijske vojne zastave iz 18. stoljeća

Konjanička zastava iz vremena Karla VI,
heraldički prikaz izveden slikanjem

Pješačka zastava austrijske vojske, ukrašena vezenjem

- Zbirka HPM objedinjuje više od 300 zastava i 150 zastavnih vrpca
- Vrijeme nastanka od 17. stoljeća do suvremenosti
- Brojem i vrstama sabranih zastava zbirka predstavlja jedinstvenu materijalnu kulturnopovijesnu spomeničku baštinu u Hrvatskoj
- povijesna kontekstualizacija sastavni dio katalogizacije

Hrvatska trobojnica s grbom
Trojedne kraljevine (definiran
člankom Hrvatsko -ugarske nagodbe)

Zastava partizanskog
odreda s područja
Hrvatske ukrašena
proleterskim simbolom,
1941.-1945.

Zastava društva Hrvatski sokol
iz Ogulina, 1926., ukrašena
vezenjem

- Banderijske ili heraldičke zastave, od pojave u 14. stoljeću svojom simbolikom izražavaju i potvrđuju društveni status feudalca „zastavnog gospodina“.
- Grb a ne boja zastave bitna za atribuciju
- U zbirci HPM najstarije su iz 17. i 18. stoljeća.
- Zastava iz posjeda obitelji Drašković (dvor Trakošćan) najstarija banderijska zastava

Banderijske zastave prema izvornoj namjeni smatramo vojnim zastavama, međutim one su u razdoblju feudalizma bile isticane kao simbol feudalnih institucija i staleških udruga u okviru raznih staleških ceremonijala, poput krunjenja vladara i ustoličenja banova.

Banderijska zastava obitelji Drašković,
16./17. st., Dvor Trakošćan

- Banderijske ili heraldičke zastave, od pojave u 14. stoljeću svojom simbolikom izražavaju i potvrđuju društveni status feudalca „zastavnog gospodina“.
- Grb a ne boja zastave bitna za atribuciju
- U zbirci HPM najstarije su iz 17. i 18. stoljeća.
- Zastava iz posjeda obitelji Drašković (dvor Trakošćan) najstarija banderijska zastava

Banderijske zastave prema izvornoj namjeni smatramo vojnim zastavama, međutim one su u razdoblju feudalizma bile isticane kao simbol feudalnih institucija i staleških udruga u okviru raznih staleških ceremonijala, poput krunjenja vladara i ustoličenja banova.

Banderijska zastava baruna Čikulinija, 1663.

Austrijska vojna zastava (kraj 17. st.) je najstarija zastava u zbirci

- Vojne zastave austrijske carske i kraljevske vojske ukrašene habsburškim dinastičkim obilježjima ističu ličnost vladara, državnopravni status i vojnu vrstu najzastupljenije u zbirci

VOJNA ZASTAVA

Pukovnijska zastava Austrijske carske i kraljevske vojske, sredina 19. stoljeća

VOJNA ZASTAVA

Pukovnijska zastava Kraljevskog Ugarsko-Hrvatskog domobranstva, 1874.

Konjanička zastava hrvatske insurekcijske čete iz vremena Napoleonskih ratova, 1797.

BANSKE ZASTAVE

Zastava bana Franje Vlašića, 1832.

Ban uz kralja ili kneza je najviši dostojanstvenik u hrvatskoj državnoj zajednici i temelj njezine tradicionalne autonomije kroz povijest.

Banska zastava simbol raspolaganja vojnom silom

Zastava i zastavna vrpca
bana Josipa Jelačića, 1848.

- Smatra se pretečom hrvatske državne zastave
- Konjanička

Zastava bana Josipa Šokćevića, 1861. - uzor Jelačićeva banska zastava

Prve hrvatske trobojnice - zastave iz pokreta 1848.

Zastava zagrebačke gradske straže, 1848.

Zastava narodne čete iz pokreta 1848.

Zastava Austro-Ugarske Monarhije, 1916.

Hrvatska zastava s grbom Trojedne Kraljevine Hrvatske, Slavonije i Dalmacije, poslije 1876.

- zastave s elementima državne simbolike, poslije 1874.
- Trobojnica
- Zemaljski (državni) grb definiran zakonom

Krunidbena zastava Kraljevine Hrvatske, 1830. g.

- Krunidbene zastave Kraljevina
- Rađene za ceremonijal krunjenja Habsburgovaca za hrvatske i ugarske kraljeve

Krunidbena zastava
Kraljevine Slavonije, 1867. g.

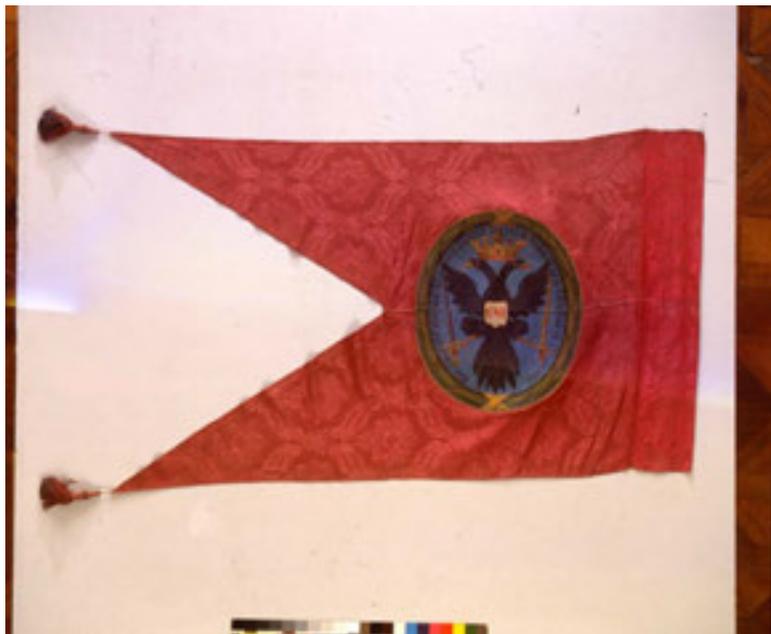

- Krunidbene zastave
Kraljevina
- Rađene za ceremonijal
krunjenja Habsburgovaca za
hrvatske i ugarske kraljeve

Zastave hrvatskih županija iz 18. stoljeća

Konjanička zastava Virovitičke županije, 1790.

Zastava
Križevačke
županije iz
vremena Karla VI.,
av /rv

Simbolika –
grb županije

- Zastave društava
- Hrvatski sokol
- Karakteristika:
hrvatska trobojnica,
monogram sokola,
hrvatski povijesni grb,
oznaka grada

Zastave Hrvatske seljačke stranke

Zastavne vrpce

Najstarije iz 18. stoljeća
jednostavnog oblika

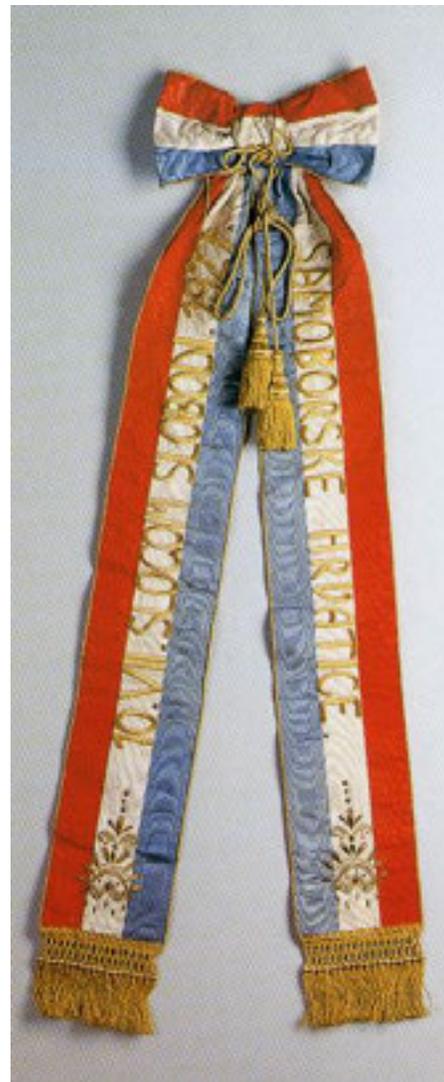

Vrpce vojnih zastava
Često dvije trake vezane u mašnu

Zastavne vrpce

Vrpce zastava iz hrvatskog pokreta 1848.

Vrpce sokolskih zastava
Trake u „narodnim“ bojama kombinacije
crvene, bijele i plave boje

Vrpca sa posvete zastave
Riječke županije 1862.

Posveta zastave naziv je za posebnu svečanost na kojoj određena grupa preuzima zastavu kao simbol zajedništva.

Jedinstvenost Zbirke
ogleda se u činjenici
da se u njoj čuvaju
najstarije hrvatske
trobojnice, zatim
zastave hrvatskih
banova, Hrvatske
seljačke stranke te
najveći broj zastava
hrvatskih sokolskih
društava s područja
današnje Hrvatske i
Slavonije.

HVALA NA PAŽNJI

